

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Barendrecht
P/a: Postbus 501
2990 EA Barendrecht

Betreft: Advies Beleidsregels Leerlingenvervoer

Barendrecht, 16 maart 2023

Geacht College,

Op 12 januari heeft u uw maatschappelijke adviesraad verzocht zich uit te spreken over de door u voorgestelde wijzigingen beleidsregels leerlingenvervoer. Helaas heeft uw adviesraad nu pas een reactie gereed. Uw maatschappelijke adviesraad verontschuldigt zich daarover en is dankbaar voor uw bereidheid om het verlate advies alsnog mee te wegen in uw beraadslaging.

Uw maatschappelijke adviesraad maakt altijd een juridisch voorbehoud: voorstellen van uw maatschappelijke adviesraad tot aanpassing van artikelen gaan altijd uit van het doel van betreffende artikelen of het voorstel als geheel. Als een andere volgorde of (juridische) bewoording gewenst of noodzakelijk is, vertrouwt uw maatschappelijke adviesraad daarin op de deskundigheid van de gemeente. Dit betekent dat wij u vragen om navolgende voorstel tot wijziging van artikelen op het doel daarvan te beoordelen en, wanneer u dit onderschrijft, de (voorgestelde) formuleringen zodanig te wijzigen dat ze juridisch houdbaar zijn en passen in de context waarin ze van toepassing zullen zijn.

U heeft in uw begeleidend schrijven drie focuspunten benoemd: wachtlijsten, schakelklas en duur van de beschikking.

Wachtlijsten

Het is uw voornemen om leerlingen die als gevolg van een wachtlijst langer dan 2 jaar op een verder gelegen school onderwijs ontvangen, het vervoer naar de verder gelegen school blijven te bekostigen (artikel 12 lid 1 en 2). Uw maatschappelijke adviesraad onderschrijft dit voornemen als een waardevolle verbetering van de beleidsregels leerlingenvervoer.

Pinksterbloem 26
2992 VP Barendrecht

info@adviesraadbarendrecht.nl
www.adviesraadbarendrecht.nl

Advies Beleidsregels Leerlingenvervoer, 16 maart 2023

Pagina 1 van 4

Schakelklas

Uw maatschappelijke adviesraad kan zich in uw voorstel vinden van de door u voorgestelde wijzigingen met daarbij de navolgende opmerkingen:

1. De gemeente zou zich de ruimte moeten verschaffen om, in voorkomende gevallen, een vervoersvoorziening voor het tweede jaar van de schakelklas te kunnen verstrekken wanneer dit de arbeidsparticipatie van de ouders ten goede komt (of het ontbreken van een dergelijke voorziening de arbeidsparticipatie van de ouders onevenredig zou bemoeilijken);
2. Uitgangspunt zou moeten zijn dat ouders van leerlingen van schakelklassen zo snel mogelijk deel uitmaken van de Nederlandse samenleving. Een voorziening leerlingenvervoer ten behoeve van deelname aan een schakelklas zou dan ook alleen moeten worden toegepast wanneer ouders niet zelf kunnen zorg dragen voor het vervoer, al dan niet in samenwerking met ouders van andere leerlingen. De gemeente zou hierin hulpvaardig maatwerk moeten leveren, bijvoorbeeld door te bemiddelen in het organiseren van passend vervoer (bijvoorbeeld een fiets of het volgen van fietslessen voor de ouder). Uw maatschappelijke adviesraad ziet dit als een concrete toepassing van zogenoemd integraal sociaal beleid.

Meerjarige of eenjarige beschikking?

Uw maatschappelijke adviesraad stelt voor om in beginsel geen onderscheid te maken tussen eenjarige en meerjarige beschikkingen.

Onder de paragraaf meerjarige beschikking wordt de indruk gewekt dat onderscheid wordt gemaakt tussen typen vervoer in plaats van onderscheid op basis van te verwachten ongewijzigde lichamelijke en/of geestelijke omstandigheden. Dit lijkt ons onjuist. Of sprake is van fiets, openbaar vervoer of een andere vorm van vervoer, zou niet relevant moeten zijn voor de afweging om onder (te verwachten) gelijkblijvende omstandigheden een meerjarige beschikking af te geven.

Uw maatschappelijke adviesraad stelt daarnaast voor het verstrekken van beschikkingen voor de relevante periode als uitgangspunt te nemen, waarin doorgaans de (verwachte) duur van het onderwijs, onder gelijke omstandigheden, leidend is. Praktisch komt daarmee het onderscheid tussen eenjarige en meerjarige beschikkingen te vervallen. Dit komt de regeldruk van zowel de (ouders van) leerlingen als van de gemeente ten goede.

Navolgend voorstel voor wijziging van de relevante artikelen voorziet hierin. Uitgegaan wordt van beleidsregels die zo goed mogelijk aansluiten bij de praktijk. Daarbij zijn voldoende waarborgen ingebouwd om (als gemeente) tussentijds te kunnen wijzigen.

- a) De beschikking wordt afgegeven voor de periode waarin ten aanzien van de reismogelijkheden en lichamelijke of geestelijke situatie geen wijzigingen worden verwacht;
- b) Wanneer het onder a bedoelde onderwijs wordt beëindigd, vervalt de beschikking leerlingenvervoer, tenzij aantoonbaar binnen een redelijke termijn het onderwijs wordt hervat;
- c) Ten behoeve van de einddatum beschikking leerlingenvervoer wordt verwezen naar documentatie waaruit blijkt welk onderwijs en gedurende welke (verwachte) periode wordt gevolgd. De gemeente kan deze informatie tussentijds verifiëren;
- d) De beschikking kan [eenzijdig door de gemeente] worden gewijzigd wanneer relevante wijzigingen in het (gemeentelijk) beleid ten behoeve van leerlingenvervoer en/of passend onderwijs en/of relevante stelselwijzigingen hebben plaatsgehad;
- e) Wanneer wijzigingen ten aanzien van de reismogelijkheden en/of lichamelijke of geestelijke situatie hebben plaatsgehad, of daarvan het vermoeden bestaat, kan een verzoek tot wijziging van de beschikking worden gedaan.

Indien u het voorstel van uw maatschappelijke adviesraad overneemt, dient uw voorstel beleidsregels leerlingenvervoer hierop aangepast te worden. Elders in de concept beleidsregels wordt immers een eenjarige beschikking als uitgangspunt genoemd.

Fietsvergoeding en fietsafstanden

Een kind dat regulier basisonderwijs volgt, hoeft nooit meer dan twee kilometer te overbruggen.¹ Als kinderen regulier onderwijs kunnen volgen, maar naar een andere basisschool dan de dichtstbijzijnde gaan, is dat strikt genomen een keuze. De beleidsregels leerlingenvervoer hebben echter geen betrekking op een vrijwillige keuze, maar op de noodzaak tot het volgen van passend onderwijs op een daarvoor passende onderwijslocatie. Fietsvervoer kan van toegevoegde waarde zijn voor het welzijn van de leerling, maar is ook een (aanzienlijk) goedkoper alternatief voor de voorziening voor aangepast vervoer. Fietsvervoer zou derhalve gestimuleerd kunnen worden.

Uw maatschappelijke adviesraad stelt voor de afstandsnormen voor fietsvervoer aan te passen, zodanig dat elk kind dat, op grond van het volgen van passend onderwijs, noodzakelijkerwijs naar een onderwijslocatie moet dan de dichtstbijzijnde basisschool voor vergoeding in aanmerking komt wanneer de noodzakelijke afstand 2 kilometer of meer is.

Ten aanzien van voortgezet speciaal onderwijs is onvoldoende duidelijk wat de term 'in eerste instantie zelfstandig' betekent. Uw maatschappelijke adviesraad stelt voor dit te verduidelijken.

Een grotere fietsafstand is niet ongebruikelijk of onwenselijk voor kinderen van 12 jaar of ouder. Wel dient rekening te worden gehouden met bijzondere omstandigheden waarin een leerling reist naar een locatie voor voortgezet speciaal onderwijs. In tegenstelling tot kinderen die naar reguliere middelbare scholen (in de directe omgeving) fietsen, is de kans klein dat een leerling van voortgezet speciaal onderwijs samen met andere leerlingen kan fietsen. Dit kan ongewenste (verkeers)veiligheidsrisico's met zich mee kunnen brengen. Uw maatschappelijke adviesraad is van mening dat de gemeente hierin een zorgplicht heeft en in de beschikking zou moeten motiveren waarom de gemeente van oordeel is dat de betreffende leerling onder de betreffende omstandigheden de beoogde route veilig, goed en doorgaans alleen zou moeten kunnen afleggen. De gemeente kan evenzo motiveren waarom zij van oordeel is dat dit niet (goed) mogelijk is.

Hoofdstuk 7: Vervoer

Uw maatschappelijke adviesraad spreekt haar zorgen uit over de benadering van zogenoemd wangedrag binnen het vervoer (artikel 24). Wangedrag wordt uitsluitend belicht vanuit de veronderstelling dat het kind verantwoordelijk is voor zijn gedrag en dat de ouders verantwoordelijk zijn voor de benodigde begeleiding, ook wanneer het gedrag het gevolg is van de (medische) chronische omstandigheid waarvoor de leerling gebruik maakt van het leerlingenvervoer. Met de benadrukking dat kinderen geen eigen verantwoordelijkheid zouden kunnen hebben. Ook is uw maatschappelijke adviesraad van mening dat ouders ook 'buiten de deur' verantwoordelijkheid dragen voor (het gedrag van) hun kind. Echter, de context van het leerlingenvervoer is complex. Opmerkelijk is daarbij dat bijvoorbeeld pas onder c van artikel 24 wordt gesproken over gedrag als mogelijk gevolg van de chronische omstandigheid.

Uw maatschappelijke adviesraad stelt voor dit gehele onderwerp nader te bestuderen en, bijvoorbeeld, aan de stappen toe te voegen dat ruimte zou moeten zijn voor maatwerk en lerend effect. En stelt voor dat bij (vermeend) wangedrag van de leerling de mogelijkheid wordt geboden voor een onafhankelijke beoordeling van de situatie. Het is daarbij gewenst dat ervaringsdeskundigen deel uitmaken van de

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2017/34/afstand-tot-dichtstbijzijnde-basisschool>

beoordelingscommissie. Doel van een dergelijke beoordeling zou primair moeten zijn dat een oplossing voor de ervaren problemen wordt gevonden; de schuldvraag staat niet centraal.

Een dergelijke beoordeling dient, naar het oordeel van uw maatschappelijke adviesraad, te worden aangeboden onder artikel 24, lid a.

In de beleidsregels wordt onvoldoende duidelijk op grond waarvan kennelijk is vastgesteld dat sprake is van wangedrag. Praktijk is echter dat noch de gemeente noch de ouders aanwezig zijn bij het vervoer en dat doorgaans degenen die getuige zijn van dergelijk gedrag deel uitmaken van de relevante groepsdynamische omgeving, inclusief chauffeur en medeleerlingen. In artikel 24, lid a, bedoelde brief zou derhalve nadrukkelijk moeten worden vermeld dat de leerling betrokken lijkt te zijn bij een situatie die als onveilig of ongewenst zou kunnen worden beoordeeld en dat betrokkenen ten behoeve van ieders welzijn tijdens het vervoer worden uitgenodigd voor een gesprek met de beoordelingscommissie om te komen tot verbeterde omstandigheden tijdens het vervoer.

Een voordeel van voornoemde aanpak is dat een dergelijke brief eerder (en daarmee meer preventief) kan worden verstuurd. Immers, de onder artikel 24.a. beoogde brief zou de gemeente pas kunnen versturen als zij, met bewijzen onderbouwd, heeft vastgesteld dat daadwerkelijk sprake is van wangedrag door bedoelde leerling. De kans bestaat bovendien dat een dergelijke brief en aanpak, zoals in de huidige concept beleidsregels voorgesteld, te zeer uitgaat van een oordeel en vermeende schuldvraag. Dit komt het realiseren van passende oplossingen niet ten goede.

In het verlengde van bovenstaande geeft uw maatschappelijke adviesraad mee dat zogenoemd (vermeend) wangedrag van kinderen een grote diversiteit aan oorzaken heeft. Bepaalde gedragingen zouden ook het gevolg kunnen zijn van bijvoorbeeld huiselijk geweld, kindermishandeling en/of onbehandelde trauma's. Alleen al de mogelijkheid dat dit (ook) een oorzaak van het (vermeende) wangedrag zou kunnen zijn, zou reden moeten zijn om de door u voorgestelde aanpak conform bovenstaande aan te passen. Het doel staat daarbij centraal: dat alle leerlingen veilig en plezierig naar school kunnen gaan en de daarbij betrokken medewerkers hun werk naar behoren (kunnen) doen.

Voor eventuele vragen en/of opmerkingen zijn wij uiteraard te allen tijde beschikbaar.

Met vriendelijke groet,
Uw maatschappelijke adviesraad,

Hans Onderwater MBE, secretaris

Arend Westdijk, voorzitter

